

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15
hallituksen esityksen johdosta laiksi maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta ja pellon käytön rajoittamisesta annetun lain 7 a §:n kumoamisesta

Eduskunta on 17 päivänä lokakuuta 1986 lähettänyt valiokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 169.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Matti Hannula, osastopäällikkö Jorma Kallio ja ylitarkastaja Pekka Patosaari maa- ja metsätalousministeriöstä, osastopäällikkö Lauri Pölkki maatilahallituksesta, osastopäällikkö Markku Suojanen ja metsänhoitaja Timo Nyrhinen Maataloustuottajain Keskusliitosta, agronomi Ola Rosendahl Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista, metsänhoitaja Matti Oksanen Metsäteollisuuden Keskusliitosta, piiripäällikkö Jukka Väissi Tampereen maatalouspiiristä, varatuomari Seppo Pietiläinen Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta ja talouspoliittinen sihteeri Antero Tuominen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annettua lakia (81/83) muutettavaksi siten, että maataloustuotannon vähentämissopimuksia voitaisiin solmia myös alle 55-vuotiaiden viljelijöiden kanssa maatilojen suuntautuessa metsätalouteen tai liitännäiselinkeinoihin. Sopimusaika olisi 10 vuotta. Näillä tiloilla tapahtuvaa peltojen metsitystä tuettaisiin sopimuksen alkuvuosina erityiseduin. Lisäksi ehdotetaan, että sopimuksen jatkuessa yli viisi vuotta viljelijän katsottaisiin lopettaneen maataloustuotannon.

Esityksessä ehdotetaan myös, että metsityspalkkioiden maksaminen siirretään tapahtuvaksi maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain nojalla. Palkkio ehdotetaan porrastettavaksi alueittain pellon tuottokyvyn mukaan. Metsityspalkkioiden maksamista koskevat säännökset ehdotetaan tämän johdosta kumottaviksi pellon käytön rajoittamisesta annetusta laista.

Kesannoimissopimusten osalta ehdotetaan, että niitä ei voitaisi tehdä sellaisesta peltoalasta, joka on raivattu vuoden 1979 jälkeen. Esityksessä ehdotetaan, että valtioneuvosto voisi tarvittaessa siirtää kesannoimissopimusten tekovaltuuden val-

tion puolesta kuntien maatalouslautakunnille. Lakia ehdotetaan jatkettavaksi kahdella vuodella. Lisäksi ehdotetaan eräitä kyseisen järjestelmän tehoa ja tekohalukkuutta lisääviä muutoksia. Muut ehdotetut muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia.

Lakiesitys liittyy vuoden 1987 tulo- ja menoarvioesitykseen ja se tulisi käsitellä tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Ehdotetut lainmuutokset on tarkoitus saattaa voimaan niin, että niitä voidaan soveltaa jo uusia tuotannonmuutos-sopimuksia vuoden 1987 alussa tehtäessä.

Uusista metsityspalkkioista ehdotetaan säädettäväksi 19 a §:n 1 momentissa. Pykälä on tarkoitettu yleissäännökseksi, jota sovelletaan kaikkiin metsityksiin silloin, kun niihin on säädetty suoritettavaksi metsänparannusvaroista korvausta. Valiokunta toteaa, että luopumiseläkelain (16/74) 25 §:ssä on lueteltu ne tapaukset, joissa maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annettua lakia ei sovelleta. Kyseisessä pykälässä ei ole mainittu lain 19 a §:n perusteella maksettavia metsityspalkkioita, ja näin ollen metsityspalkkiot maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lakiehdotuksen mukaan maksettaisiin myös luopumiseläkelain mukaista eläkettä saaville henkilöille.

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 19 a §:n 1 momentissa olevan sanonnan "viljelyskuntoisen pellon" muutettavaksi sanonnaksi "viljellyksi katsotun pellon". Viitaten hallituksen esityksen perusteluihin valiokunta toteaa, että tämä sanonta kuvaa paremmin laille asetettuja tavoitteita. Valiokunta yhtyy perusteluissa esitettyyn kannanottoon, jonka mukaan metsityspalkkioita tulisi maksettavaksi paitsi viljellyn pellon myös eri säännösten mukaisissa tuotannonmuutos-sopimuksissa olevien ja niistä vapautuneiden peltojen metsityksestä. Lisäksi valiokunta ehdottaa ko. momentin sanontaan teknisluontoisen tarkistuksen.

Vielä valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 26 §:ään lisättäväksi uuden 6 momentin, jonka mukaan 19 a §:n 1 momentissa tarkoitettu palk-

kio voitaisiin periä takaisin, mikäli metsitetty peltö otetaan viljelykseen ennen kuin kahdeksan vuotta on kulunut metsityksen hyväksyttävällä tavalla toimittamisesta. Valiokunnan käsityksen mukaan näin voitaisiin jossain määrin varmistaa pellon metsityksen pysyvyyttä ja lain tavoitteiden toteutumista laajemminkin. Ehdotettu muutos aiheuttaisi tarkistuksen myös johtolauseeseen.

Lopuksi valiokunta toteaa, että lakiehdotuksesta ja sen perusteluista näkyvää tavoitetta siirtää painopistettä pellon kesannoimisesta peltojen metsitykseen voidaan pitää oikeasuuntaisena tavoitteena, jota on syytä noudattaa muissakin yhteyksissä säännösten valmistelussa ja soveltamisessa.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta pääosin tarpeellisena ja asettuu sen hyväksymisen kannalle. Valiokunta ehdottaa kuitenkin lakiehdotukseen jäljempänä esitettävät muutokset.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta 21 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (81/83) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 20 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1084/85) sekä 2 §:n 2 momentti ja 20 §:n 3 momentti 13 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (16/84), sekä

lisätään lakiin uusi 3 a ja 19 a § sekä lain 24 §:ään uusi 2 momentti ja 26 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 13 päivänä tammikuuta 1984 ja 31 päivänä joulukuuta 1985 annetuilla laeilla, uusi 5 ja 6 momentti seuraavasti:

1, 2, 3 a, 5, 9 ja 16 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

19 a §

Sellaisesta *viljellyksi katsotun* pellon metsityksestä, joka ei olennaisesti haittaa paikkakunnan maatilojen kehittämistä ja joka sen mukaan kuin erikseen on säädetty, *toteutetaan metsänparannusvaroilla rahoitettavana hankeena*, maksetaan 1 §:ssä tarkoitetuista varoista omistajalle palkkiota kahdessa erässä. Ensimmäinen erä palkkiosta maksetaan sen jälkeen, kun metsitys on hyväksyttävällä tavalla toimitettu, ja toinen erä kahden vuoden kuluttua ensimmäisen erän suorittamisesta. Jälkimmäisen erän suorittamisen edellytyksenä on, että omistaja ei ole lyönyt laimin taimikon hoitoa.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

20 ja 24 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

26 §

(5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edellä 19 a §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkio voidaan kuitenkin periä takaisin, mikäli metsitetty peltö otetaan viljelykseen ennen kuin kahdeksan vuotta on kulunut metsityksen hyväksyttävällä tavalla suorittamisesta.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1986

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Nieminen, varapuheenjohtaja Hämäläinen, jäsenet Aaltio, Anttila, von Bell, Jyrkilä, Kautto, Koivisto, Kos-

kinen, Mustonen, Rajamäki, Rantanen (osittain), Raudaskoski, Tähkämä (osittain) ja Törnqvist (osittain) sekä varajäsenet A.-L. Jokinen (osittain), Knuuttila (osittain) ja Malm.

Vastalause

Kesannointisopimusten lähtökohdaksi eduskunta on ottanut sen, että omistaja on itse viljellyt peltoansa. Tällä säädöksellä on pyritty turvaamaan pellonvuokraajan asemaa ja estämään peltojen vuokrien kohtuuton kohoaminen.

Nyt hallitus esittää peltojen metsittämisen tukemista kolme kertaa suuremmalla tuella kuin kesannointia. Kuitenkaan lakiesitys ei sisällä em. vuokraajan asemaa turvaavaa periaatetta. Näin lakia voidaan käyttää niin, että pellon vuokraajalle tulee aiheutumaan kohtuutonta vahinkoa.

Edellä sanottuun viitaten ehdotamme, että valiokunnan mietinnössä olisi todettu:

”Valiokunta edellyttää, että hallitus seuraa, mitä vaikutuksia peltojen metsittamisellä on

pien- ja perheviljelmille tarvittavien vuokrapeltojen saamiselle ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin pien- ja perheviljelmien elinkelpoisuuden turvaamiseksi. Edelleen valiokunta edellyttää, että sellaisen pellon metsittämistä ei tulisi sallia, joka on ollut vuokrattuna rehuomavaraisuuden saamiseksi pien- ja perheviljelmälle.”

Edellä lausuttuun viitaten ehdotamme,

*että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja
että ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:*

Laki

maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta 21 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (81/83) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti ja 20 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1084/85) sekä 2 §:n 2 momentti ja 20 §:n 3 momentti 13 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (16/84), sekä

lisätään lakiin uusi 3 a ja 19 a § sekä lain 24 §:ään uusi 2 momentti ja 26 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 13 päivänä tammikuuta 1984 ja 31 päivänä joulukuuta 1985 annetuilla laeilla, uusi 5 ja 6 momentti seuraavasti:

1, 2, 3 a, 5, 9 ja 16 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

19 a §

Sellaisesta viljellyksi katsotun pellon metsityksestä, joka ei (*poist.*) haittaa paikkakunnan maatilojen kehittämistä ja jota omistaja itse on viljel-

lyt tai hoitanut kesantona sopimusta edeltäneenä vuotena ja joka sen mukaan kuin erikseen on säädetty, toteutetaan metsänparannusvaroilla rahoitettavana hankkeena, maksetaan 1 §:ssä tarkoitetuista varoista omistajalle palkkiota kahdessa erässä. Ensimmäinen erä palkkiosta maksetaan sen jälkeen, kun metsitys on hyväksyttävällä

tavalla toimitettu, ja toinen erä kahden vuoden kuluttua ensimmäisen erän suorittamisesta. Jälkimmäisen erän suorittamisen edellytyksenä on, että omistaja ei ole lyönyt laimin taimikon hoitoa.

(2—4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

20, 24 ja 26 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1986

Matti Kautto

Anna-Liisa Jokinen

Heikki Mustonen